31/10/2023

Ο Αρχιεπίσκοπος Κρήτης θα εγκαινιάσει έκθεση φωτογραφίας με τίτλο “Έθιμα και τελετουργίες που δεν έσβησε ο χρόνος”

Οικουμενικό Πατριαρχείο / Αρχιεπισκοπή Κρήτης

Μια πρωτότυπη έκθεση φωτογραφίας με υλικό που τεκμηριώνει τη μακρινή καταγωγή των εθίμων λαϊκής λατρείας και που αποκαλύπτει την αντοχή τους στον χρόνο, εγκαινιάζεται την 1η Νοεμβρίου 2023, στις 19:30, στη Βασιλική του Αγίου Μάρκου – Δημοτική Πινακοθήκη Ηρακλείου από τον Σεβασμιώτατο Αρχιεπίσκοπο Κρήτης κ. Ευγένιο.

Η έκθεση του Νίκου Ψιλάκη φέρει τον τίτλο “ΚΡΗΤΗ: Νήσος λαλέουσα -Έθιμα και τελετουργίες που δεν έσβησε ο χρόνος”, γίνεται με την υποστήριξητου Δήμου Ηρακλείου και της Δημοτικής Πινακοθήκης. Θα είναι ανοιχτή στο κοινό από 1 Νοεμβρίου έως 12 Δελεμβρίου, Δευτέρα έως Παρασκευή 9:00 – 14:00 και 17:00 – 21:00, Σάββατο 9:00 – 14:00. Είσοδος είναι ελεύθερη.

Ο Νίκος Ψιλάκης παρουσιάζει **120 «ομιλούσες» φωτογραφίες** υψηλής αισθητικής αξίας, αποτέλεσμα μακράς και κοπιώδους προσπάθειας που ξεκίνησε συστηματικά πριν από 40 ολόκληρα χρόνια. Πρόκειται για λαϊκά έθιμα και τελετουργίες, πολλές από τις οποίες έλκουν την καταγωγή τους από την απώτερη αρχαιότητα, κυρίως από τα αρχαϊκά, τα κλασικά, τα βυζαντινά χρόνια και αποτελούν αληθινό πλούτο ψυχής για τη σημερινή Κρήτη αλλά και, γενικότερα, για ολόκληρο τον ελληνικό κόσμο.

«Πολύτιμα τεκμήρια του όλου πολιτισμού μας, άψογες τεχνικά, πρωτότυπες, ανεπανάληπτες σε τεκμηριωτική, αισθητική και καλλιτεχνική αξία», χαρακτηρίζει τις φωτογραφίες αυτές ο κορυφαίος λαογράφος, τ. διευθυντής Ερευνών του Κέντρου Λαογραφίας της Ακαδημίας Αθηνών και εισηγητής της Οπτικής Λαογραφίας στην Ελλάδα δρ. Γιώργος Αικατερινίδης.

Τα έθιμα λαϊκής λατρείας, οι γιορτές, τα πανηγύρια, οι μικρές και μεγάλες συνάξεις αγροτικών κοινοτήτων αποτελούν γνήσιες εκφράσεις της λαϊκής ψυχής και αυθεντικές μαρτυρίες ζωής. Αν και στις κοινωνίες, ιδιαίτερα στις νεωτερικές, τίποτα δεν μένει σταθερό και αμετάβλητο, οι εθιμικές πρακτικές διατήρησαν το βαθύτερο νόημά τους, όπως διατήρησαν και στοιχεία του τελετουργικού τυπικού μαζί με άλλα μορφολογικά χαρακτηριστικά και προσαρμόστηκαν αρμονικά στα δεδομένα της κάθε εποχής. Αναβάσεις σε σύγχρονα ιερά κορυφής, ιερά δέντρα, τελετουργικοί καθαρμοί σε θαλασσινό νερό, προσφορές των πρώτων καρπών στους ναούς, τελετουργίες σε σπήλαια πολλά από τα οποία διατηρούν την ιερότητά τους ακόμη και από την προϊστορική εποχή αποτυπώνουν ανάγλυφα άγνωστες ή λιγότερο γνωστές μορφές της άυλης πολιτιστικής μας κληρονομιάς.

Μερικά από τα έθιμα που παρουσιάζονται στην έκθεση έχουν εκλείψει τα τελευταία χρόνια ή κινδυνεύουν με αφανισμό, γεγονός που καθιστά το φωτογραφικό υλικό μοναδικό διασώζοντας μερικές από τις πιο χαρακτηριστικές εκφάνσεις του νεοελληνικού εθιμικού βίου.

«Νιώθω τυχερός», γράφει ο Νίκος Ψιλάκης στο εισαγωγικό σημείωμα της έκθεσης, «που έζησα τα λαϊκά μας έθιμα στην αρχετυπική τους μορφή, αυτές τις γνήσιες εκφράσεις ψυχής ενός λαού που διατήρησε μέσα σε καιρούς χαλεπούς και αιώνες υποδουλώσεων τα ιερά και τα όσια του. Νιώθω τυχερός που ακολούθησα τα βήματα των αρχαίων οδοιπόρων καθώς ανηφόριζαν στα ιερά κορυφής, τυχερός που ακούμπησα την Αγία Μυρτιά και την ιερή δρυ της Αγίας Παρασκευής, τυχερός που περπάτησα μαζί με τους γέροντες αγρότες στην πολύωρη λιτανεία, τέλη ενός θερμού Νοεμβρίου, ικετεύοντας τον πλάστη του κόσμου να ρίξει καρποφόρες βροχές και να ξεδιψάσει τη φρυγμένη κατάξερη γη μας».

Οι φωτογραφίες παρουσιάζονται κατά ενότητες και συνοδεύονται από αναλυτικές λεζάντες σε Ελληνικά και Αγγλικά στις οποίες αναγράφονται ακόμη και μικρά αποσπάσματα που τεκμηριώνουν την καταγωγή και την ιδιαίτερη θρησκευτική και πολιτισμική αξία των λαϊκών εθίμων.

Ο Νίκος Ψιλάκης φωτογραφίζει από μικρός. Το υλικό που εκτίθεται στη Δημοτική Πινακοθήκη Ηρακλείου αποτελεί μέρος επίπονης έρευνας πεδίου και συναφούς επιστημονικής μελέτης, αποτυπωμένης ήδη σε άρθρα, ανακοινώσεις σε συνέδρια και, κυρίως, σε βιβλία με πιο πρόσφατο τις «Λαϊκές Τελετουργίες στην Κρήτη».

Δημοτική Πινακοθήκη Ηρακλείου – Βασιλική Αγίου Μάρκου

Πλατεία Λιονταριών, Ηράκλειο, Τ.: 2813909228, E-mail:

Δημοτική Πινακοθήκη Ηρακλείου στο διαδίκτυο:

https://heraklionartgallery.gr/

https://www.facebook.com/HeraklionArtGallery.gr

https://www.instagram.com/heraklion_art_gallery

Πηγή: Δήμος Ηρακελίου